

3. Кунин А.В. Англо-русский фразеологический словарь. 3-е изд., стереотип. / А.В. Кунин – М.: Русский язык, 2001. – 403 с.

4. Левицкая Т.Р., Фитерман А.Н. Проблемы перевода (на материале современного английского языка). / Т.Р. Левицкая, А.Н. Фитерман – Москва: Междунар. отношения, 2006. – 206 с.

5. Рецкер Я.И. Теория перевода и переводческая практика. / Я.И. Рецкер – Москва: Междунар. отношения, 2004. – 216 с.

*Науковий керівник: Хайдарі Н.І.,
викладач*

УДК 81'25: 81'37:82-31 (043.2)

Сачук А.А.

Національний авіаційний університет, Київ

ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНІ ЗАМІНИ У ВІДТВОРЕННІ РОМАНІВ ЕЛЕОНОР ПОРТЕР «ПОЛІАННА» І «ПОЛІАННА ДОРΟΣЛІШАЄ»

Причинами лексичних труднощів перекладу художнього тексту є розбіжності в мовних картинах світу різних націй. У цьому зв'язку часто доводиться звертатися до засобів перекладу, за яких зміст оригіналу залишається незмінним, змін зазнають лише лексичні форми його вираження (прийоми транскодування, калькування, контекстуальної заміни, смислового розвитку, антонімічного та описового перекладів). Лексичні труднощі міжмовного відтворення художніх текстів здебільшого пов'язані з передачею безеквівалентної лексики, онімів, багатозначних слів, діалектної лексики, неологізмів, образної лексики, фразеологічних одиниць. Саме тут відчувається важливість структурних і лексико-семантичних розходжень між англійською та українською мовами, які вимагають під час перекладу перебудови синтаксичної структури речення або лексичних змін, і називаються лексико-семантичними трансформаціями.

Конкретизація значення – це лексична трансформація, внаслідок якої слово ширшої семантики в оригіналі замінюється словом вузької семантики. Лексичі української мови властива більша конкретність, ніж лексичі англійської мови, тому прийому конкретизації часто добігають під час перекладу англійських текстів українською мовою. Як правило у процесі перекладу конкретизуються слова широкої семантики, здебільшого це дієслова та іменники: *"But there **IS** an Aunt Polly?" demanded the child, anxiously.* – *А сама тітонька Полі – вона **існує**?* – *стурбовано допитувалася Поліанна; "I'm a-wonderin' what Miss Polly **will do** with a child in the house," he said.* – *Цікаво, як міс Полі уживатиметься тут з дитиною, – сказав він; I've got a little **thing** here in my bag.* – *До речі, тут у мене в сумці важливий **панірець**.*

Генералізація – це явище протилежне до конкретизації – заміна одиниці вихідної мови, яка має вужче значення, одиницею мови перекладу з більш широким значенням. Застосування цієї трансформації може призводити до певної втрати (точності) інформації, у цьому зв'язку використовувати її слід обачно. Розглянемо приклад: *"And – there, here 'tis," she finished, producing **the check** after much fumbling in the bag she carried.* – А ось і він, – дівчинка нарешті розшукала **папірець** у сумочці, яку тримала в руках. Як бачимо, лексема вужчої семантики "check" зазнала генералізації і набула певної стилістичної маркованості, її було відтворено словом ширшої семантики «папірець».

Смисловим розвитком (або модуляцією) називають заміну слова або словосполучення вихідної мови одиницею мови перекладу, значення якої логічно виводиться зі значення вихідної одиниці. Найчастіше значення співвіднесених слів в оригінальному тексті та перекладі виявляється пов'язаним причинно-наслідковими зв'язками: *... for your sister's sake you might wish to take **the child** and bring her up among her own people in the East.* – ... в ім'я сестри Ви не відмовтеся взяти **сироту** до себе, аби вона виховувалася серед родичів на Сході. Приклад демонструє, що смислового розвитку набула лексема "child", яка була відтворена словом «сирота». Перекладач використав цей прийом, щоб підкреслити соціальний статус дівчинки і виразити співчутливе ставлення до неї мовця.

Контекстуальні заміни також часто застосовуються при відтворенні стилістично маркованих, розмовних, діалектних лексем, що характеризують мовлення персонажів аналізованих творів (Поліанні, Ненсі та ін.), стилістично нейтральною лексикою в українському перекладі. Продемонструємо прикладами: *I was only **keepin' on** with my work 'cause you specially told me this mornin' ter hurry with my dishes, ye know.* – Я лише хотіла швидше **впоратися** з посудом, бо ви самі казали уранці не баритися з цим; *Don't you never say **nothin' ter** me again about **leavin'**,* Timothy Durgin. – Не здумай мені навіть **натякнути** коли-небудь, що ти **звільняєшся** звідси, містере Тімоті Держджин.

Отже, аналіз досліджуваного матеріалу засвідчив, що з метою адаптації перекладу англомовних художніх текстів до норм української мови і відповідно до вимог, що пов'язані з потребами і преференціями цільової аудиторії – юних читачів – перекладачі вдаються до різноманітних лексико-семантичних замін, як-от: конкретизація, генералізація, модуляція, контекстуальна заміна.

Список літератури

1. Ковтун О.В. Художній переклад як джерело фразеографії / Ковтун О.В. Нова філологія: зб. наук. праць. – Запоріжжя: ЗНУ, 2014. – № 63. – С. 74–82.

Науковий керівник: Ковтун О.В.,
д-р пед. наук, професор

3. Кунин А.В. Англо-русский фразеологический словарь. 3-е изд., стереотип. / А.В. Кунин – М.: Русский язык, 2001. – 403 с.

4. Левицкая Т.Р., Фитерман А.Н. Проблемы перевода (на материале современного английского языка). / Т.Р. Левицкая, А.Н. Фитерман – Москва: Междунар. отношения, 2006. – 206 с.

5. Рецкер Я.И. Теория перевода и переводческая практика. / Я.И. Рецкер – Москва: Междунар. отношения, 2004. – 216 с.

*Науковий керівник: Хайдарі Н.І.,
викладач*

УДК 81'25: 81'37:82-31 (043.2)

Сачук А.А.

Національний авіаційний університет, Київ

ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНІ ЗАМІНИ У ВІДТВОРЕННІ РОМАНІВ ЕЛЕОНОР ПОРТЕР «ПОЛІАННА» І «ПОЛІАННА ДОРΟΣЛІШАЄ»

Причинами лексичних труднощів перекладу художнього тексту є розбіжності в мовних картинах світу різних націй. У цьому зв'язку часто доводиться звертатися до засобів перекладу, за яких зміст оригіналу залишається незмінним, змін зазнають лише лексичні форми його вираження (прийоми транскодування, калькування, контекстуальної заміни, смислового розвитку, антонімічного та описового перекладів). Лексичні труднощі міжмовного відтворення художніх текстів здебільшого пов'язані з передачею безеквівалентної лексики, онімів, багатозначних слів, діалектної лексики, неологізмів, образної лексики, фразеологічних одиниць. Саме тут відчувається важливість структурних і лексико-семантичних розходжень між англійською та українською мовами, які вимагають під час перекладу перебудови синтаксичної структури речення або лексичних змін, і називаються лексико-семантичними трансформаціями.

Конкретизація значення – це лексична трансформація, внаслідок якої слово ширшої семантики в оригіналі замінюється словом вужчої семантики. Лексиці української мови властива більша конкретність, ніж лексиці англійської мови, тому прийому конкретизації часто добігають під час перекладу англійських текстів українською мовою. Як правило у процесі перекладу конкретизуються слова широкої семантики, здебільшого це дієслова та іменники: *"But there **IS** an Aunt Polly?" demanded the child, anxiously.* – А сама тітонька Полі – вона **існує**? – стурбовано допитувалася Поліанна; *"I'm a-wonderin' what Miss Polly **will do** with a child in the house," he said.* – Цікаво, як міс Полі **уживатиметься** тут з дитиною, – сказав він; *I've got a little **thing** here in my bag.* – До речі, тут у мене в сумці важливий **панірець**.